

Navadnejše telečje boleznin domača zdravila proti njim.

(Po „Pr. Ldw.“)

Hromost in protin pri teletih.

Ta bolezen je vnetje členkov na nogah. Z njo je pa večidel v tesni zvezi drista, ktera iz vnetja pečične žleze ali smolike (Gekrösedrüse) izvira. Sicer se pri sesavnih teletih ta bolezen le bolj redko nahaja, ni pa svetovati boleno živino z domačimi zdravili zdraviti. Odstavljene živali bolj pogosto napada in treba je vsakokrat, če je bolezen trdovratna in se večkrat povrača, izvedenega živinskega zdravnika poklicati.

Lizavost.

Lizava teleta vse, kar doseči morejo, oblizujejo, posebno pa hlevne stene. Če je ta bolezen v družbi z želodčevim in črevnim katarom, je treba živinčetu notranjega zdravila. Vliiva se jim nekoliko pelinovega čaja, v katerem se je nekoliko lugove soli raztopilo. Bokal (firkelj) pelinovega čaja, 2 lota lugove soli v njem in vsake tri ure $\frac{1}{4}$ maseleca se daje.

Črvi, gliste napravljajo odstavljenim teletom in tudi takim, ki dolgo sesajo in so za pleme namenjeni, dostikrat koliko ali madron. Trebuh je napet, živina hujša in v izločkih so krajše in daljše gliste. Pri vsem tem pa živinčeta rada jedó. Takim teletom se daje na tešče po dvakrat masele mleka, v katerem sta bila 2 kvinteleca česna skubana, in dva kvinteleca senesovega perja (Sensblütten) vrelo poparjena. Če se ti pa samo dozdeva, da imajo teleta gliste in jim te ne delajo posebnih nadlog in težav, pa pusti živino in gliste pri miru.

Uši pri teletih.

Ta grdi mrčes se najbolje zabrani in odpravi, ako se živali prav snažno in čisto držijo, pridno štrigljajo in ščetajo. Maža iz živega srebra, kakor se za to v lekarnicah dobiva, se živinčetu po tilniku in tam, kder se uši najrajše zarezajo, dobro vriba in vtire. Da se pa živina ne more oblizovati, naj se ji na gobček natakne nagobčnik (Maulkorb). Če so se pa uši v kakem hlevu do dobrega že zaredile, tičijo po vseh špranjah in razpoklinah, v zidovju, stenah in jasilih. Takrat se morajo tudi te stvari dobro osnažiti in štrigelj in ščet naj se po vsaki rabi kolikor mogoče čisto osnažijo.

J. Neuschmid,

n. av. deželni živinski zdravnik.

Gospodarske naznanila.

Skrb za dobre ceste. Po sklepu dež. odbora se pošlje okrožnica vsem okr. zastopom, da skušajo kolikor se le da, ceste popravljati, da se bo dalo po njih voziti. Vnemarnost pri

popravljanju cest bode dež. odbor kaznoval. — Vse to bo le malo kaj pomagalo.

Proti mrčesom. Dež. odbor je vnovič okr. zastopom ukazal paziti na to, da srenje in posestniki po postavi od 10. dec. 1868 škodljivi mrčes pokončavajo, in da se kolikor le mogoče po §. 3. omenjene postave darila dajejo ozim, ki donašajo ugonobljenih hroščev (kebrov) na ogled. — Gg. učitelji bi zamogli pri tem mnogo pripomagati.

Dopisi.

Od Drave, konec sušca. (Za navržek k Seidlnovi nezaupnici.) Prav ste storili narodni možje marbeškega okraja, da ste Seidlnu nezaupnico za pisanko na Dunaj poslali. Zasluzi je res v polni meri po svojem obnašanju kot poslanec, ker je v verskih, narodnih in srenjskih rečeh naš zopernik, ki ne gleda na naše koristi, ampak se suče po volji nemško-liberalne stranke. Naj dostavim, kako mož doma postopa. Ne le da skuša vse kamške in križevske župane in srenje pod svoj klobuk spraviti, voha in pozveduje tudi, kaj da se o njem po hramih govori in kdo neki ga tolikokrat po časnikih graja. V ta namen je poklical pred nekaj tjedni po kamškem beriču, ki je imel debelo gorjačo, malega dekleta pozno v noč v svojo pisarno ter mu je protil, da ga bo kaznoval in na osem dni zaprl, ako ne pove vsega, kar je čulo v hramu tistega Kamčana govoriti, kateri se Seidlna nič ne boji. Dekle se strahu trese pred strahom in se joče, pa ne ve nič povedati. Ali ni takošno strahovanje nedolžnega otročiča prava surovost? Po tem takem hoče Seidl ljudem celó jezike zavezati! To si naj gospodje predstojniki za ušesa zapišejo in dobro prevdarijo, preden se gosp. Seidlnu popolnoma udajo; zakaj če bo gosp. Seidl njihov nadžupan postal, bodo čutili nja „vojaško ostrost“ in liberalno brezozirnost, ter po zgubljeni svobodi — solze prelivali! — Zatoraj možje pošteni, držite skupaj in branite si srenjsko samostalnost in svobodo proti človeku, kateremu ni druga mar, kakor da bi komandiral, in ako mogoče, ves okraj strahoval in nemško-liberalni stranki podvrget.

Iz Celja, 27. sušca. (Zalostni petek in bratovščina Marije 7 žalosti.) Za celjsko mesto bil je žalostni petek že v starodavnih časih pomenljiv in se je v lepi gotični kapeli farne cerkve sv. Daniela slovesno obhajal. Že od davnih časov namreč bila je tukaj bratovščina žalostne Matere božje, pri kateri so bili vpisani imenitni svetnega in duhovskega stanja iz cele savinske in dravske doline in je bila namenjena v zadobljenje blažene ali srečne smrtne ure. Gregor Veffen, viši diakon, dekan te bratovšine in konec 16. stoletja župnik v Konjicah, imenuje to

bratovščino že starodavno, ki je imela 5 beneficij in sicer 3 v Konjicah, 1 v Bistrici, 1 v Monšpergu, in še malo grajšino. Voditelji te starodavne braterne bili so prošt, 2 dekana, 2 pristava (asistenta) in 2 kuratorja ali oskrbnika. Beneficije ali kaplanije je braterna po večini glasov oddajala, nadškofija v Gorici, kamor je tačas Celje spadalo, je pa volitve potrjevala. Tudi svoja ležeča posestva je predstojništvo braterne samo oskrbljevalo. V svrhu tega je vsako leto meseca maja bil veliki zbor v Celji, kjer so se posebno duhovni v velikem številu kot udje te braterne shajali, zato še zdaj ljudje pravijo, da kedar bob cveti, se duhovni v Celji zbirajo.

Pod varstvom imenitnih gospodov bi se ta braterna gotovo bila veselo razširjala, ako ne bi bila nastopila cerkvi sovražna doba Jožefa II., kateri je z odlokom 9. avgusta 1783 ukazal, da imajo vse od cerkve ustanovljene braterne in njih shodi nehati. Premoženje celjske žalostne braterne 766 gld. se je porabilo v zidanje tukajšnje bolnišnice; vse zaloge in glavnice 5 kaplanij so se prodale in verskemu zakladu (Religionsfondu) izročile, grajšina Novocelje se je prodala in kup menda tudi za bolnišnico obrnil. To je bil hud udarec za braterno. V Celji je bilo komaj še kakih 20 udov, tuji pa niso smeli več dohajati in veliko več jih je vsako leto pomrlo, kakor vnovič pristopilo. Pa prišel je braterni rešilni angel v pomoč. Rajni A. M. Slomšek, ki so že l. 1829 ud te bratovščine postali, so jo pogube oteli. Po predlogu celjskih duhovnov so se l. 1856 stara pravila spremenila in poseben namen te braterne je sicer zdaj ravno tisti kakor prej, namreč živim izprositi srečno smrtno uro in umrlim večni mir po medsebojnih molitvah, sv. meši in po odpuštkih, s katerimi je papež Klement VIII. 1597 vse ude te braterne za večne čase oblagodaryl. — Število udov pa je po novih pravilih le do 700 dovoljeno in želja izrečena, da bi posebno domači farani obilno pristopali, in ako kateri domačih udov umrje, se naj brž njegova smrt vodi braterne naznani, da se za-nj sv. meša v žalostni kapeli opravi, ter vsi udje za rajnega zveličanje molijo. Stanje braternih udov je zdaj blizo tako le: V mestu 168, v okolici celjski 300 in v tujih krajih 245. Slovesno se je tudi letos žalostni petek pri nas obhajal s pridigo in z levitirano sv. mešo; ljudi je bilo veliko nazočih in več 100 jih je pristopilo k mizi Gospodovi. Saj nas pa Bog tudi vsak dan smrtne ure živo spominja, ker je letošnje leto že 91 ljudi za raznimi boleznimi umrlo! Upajmo tedaj, da se ta starodavna braterna v našem mestu med vernimi Slovenci vedno ohrani!

Iz Savinske doline 26. sušca. Dopisu od 9. sušca, v katerem je bilo dokazano, da šolstvo po liberalnem kopitu ne napreduje, ampak hira, se nvrstuje dosledno tudi M. R. . . šola. Ondi je bila oddavna tako imenovana „šola za silo“, ktero so žrtvovalni gg. župniki večidel ob svojih stroš-

kih vzdrževali. Tako je šlo vse mirno in dobro do novoliberalne dobe. Zdaj pa, ko so šole od cerkve odcepili, jo hočejo na vsak način tudi tukaj na R. . . Sedanji g. župnik se je že pismeno z okrajnim glavarjem S. . . za vzdržanje cerkvene šole poganjal. Dokler je rajni župan A. L. živel, ki je dobro spoznal, da tukaj v gorati, toliko težavni duhovnji z nekoliko nad 400 duš, po nobenem načinu ne kaže samostalne šole imeti, je g. župnika v tej zadevi tudi krepko podperal in tako je vse pri dobrem ostalo. Ko ta odmrje in drugega iz St. Pavla za župana na R. . . dobijo, zgrabi ta brez pomislika za kopito od liberalcev mu ponujano in hoče tukajšno šolo po njem vstrojiti. Zdaj pa ni šlo več pismeno po vradih, po drugem potu so jo zakrnili. Mogočni župan, ki je to reč s prevzetim kopitom najbrž sam v roke vzel, češ, da jo bode izpeljal, pošlje iz prva svojega svetovalca k g. župniku s tem, „da bi oni odsihmal le samo krščanski nauk učili, vse drugo pa cerkvenik“. „On bo za šolo preslab“, mu odvrne župnik, „on ni druge šole ko nedeljsko in še to slabo obiskoval, pri vojakihi se pa tudi ni veliko več naučil, znamenje, da komaj za silo pisari. Koliko ste mu pa za to obljubili?“ „10 gld. na leto!“ „Toliko in še več sem jaz (župnik) vašim otrokom izdal za šolska darila na leto! Če je pa temu tako, naj pa bo“, mu govor odseka, iz vsega lahko razumevši, „za kaj da gre“.

Njih izvoljenega učitelja je pa menda med tem modrost kje srečala, da se ni šole lotil, ali zavolj obljubljenega plače 10 gld. na leto, ki se mu menda samemu prepričla dozdeva, ali iz spoznanja, da mu na naukih kakor na učbi celó pomanjkuje, dopisateljju ni znano; ali to je iz vsega tega ne le njemu, ampak tudi drugim jasno, da liberalcem ne more biti nikakor mar za pravi napredek šole, marveč za dosego svojih zakritih namenov: izdreti mladino kakor si bohi, če tudi po sili iz rok cerkvenih njim neljubih organov in jo po liberalnem kopitu brezversko obdelati za svojo vse-mogočno državo.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V gosposki zbornici pridejo „verske“ postavice po Veliki noči na dnevni red. Kakor poroča dunajski „Vlksbl.“, je hotela vlada stvar še pred prazniki v obravnavo spraviti, da je pa Schmerling zavrnil ministra Auersperga s tem, da se tako važne postavice ne dajo tako naglo izdelati. — V odboru za te postavice zastopajo peteri udje manjšino, ki bode izrekla, da se reči, o katerih „verske“ postavice govoré, srečno vravnati le dajo v porazumljenju države s cerkvijo, da se žalibog to ni poskusilo in da predložene postavice overajo svobodni razvoj kat. cerkve ter dajejo povod prepriom med državo in cerkvijo.